

Bravotravel – robuust reizen

Cock van der Kaaij en Roelien ter Heide

Iberië en Marokko 2018 – 2019

deel 6 – Marokko (3)

Reacties altijd welkom!

Jezelf of een ander aanmelden voor deze nieuwsbrief kan [hier](#).

Nog een keer water

In de vorige nieuwsbrief vertelden we over ons bezoek aan het Watermuseum in Marrakech. Doordat er nu zoveel water opgespaard wordt in het droge oosten en zuiden, is er weinig water aan de kust. Dus ook hier slimme irrigatiesystemen. Al snel na Marrakech rijden we tussen het groen. Soms gras, waar koeien aan een touwtje worden uitgelaten, soms enorme akkerbouwpercelen.

Marokko blijft ons verbazen. Binnen een paar kilometer kan het gebeuren dat een (analfabeet?) meisje de hele dag het touw van een koe vasthoudt en iets verderop een enorme tractor. We hebben het in Nederland wel eens over kloven en tweedelingen in de maatschappij, maar wij denken dat die verschillen in Marokko veel groter zijn. En waarschijnlijk ook veel moeilijker te overbruggen.

Oesters

In Marokko eet je wat er ter plekke geproduceerd of gevangen wordt. We zitten nu aan de kust en komen er niet onder uit om oesters en sardientjes te eten. Niks geen industriële vangstechnieken, maar gewoon met hengel vanaf het strand of desnoods vanuit een klein bootje. Fan van oesters zijn we niet geworden. Het is gewoon veel zout en wat slijmerig vlees. Sardientjes bevallen beter. Zeker als ze met heerlijke groenten en aardappel in een taghineshotel zitten.

Het beste koop je dus je eten gewoon langs de weg of op een klein marktje. De (mini)supermarkt in de steden is dan wel weer handig voor wat blikvoer, chips en zuivelproducten. We proberen steeds een voorraadtje te hebben voor enkele dagen. Want soms zitten we zo lekker in de natuur dat we dagenlang geen dorpje tegenkomen.

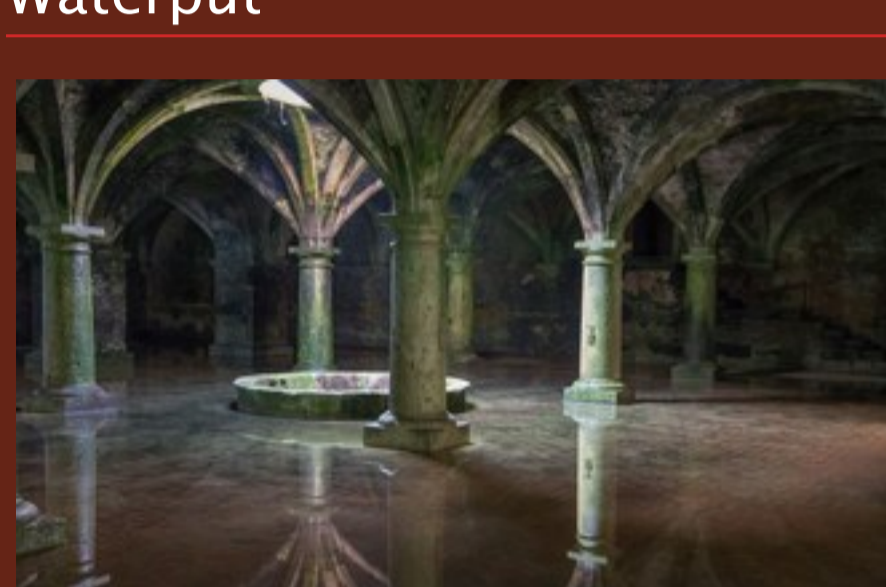
Wulp

Soms komen we bekenden tegen. Zoals deze wulp. Net als wij heeft hij geen zin om de winter in Nederland door te brengen.

Wist je trouwens dat 2019 het Jaar van de Wulp is? De 53e editie van de Midwintertelling vormde daarvoor de aftrap. Maar dat hebben jullie natuurlijk in Nederland al in januari meegekregen.

Waterput

Net zo min als jullie wisten wij dat ook de Portugezen in de 16e eeuw een aantal steden aan de Marokkaanse kust gekoloniseerd hadden. Zoals El Jadida in 1502. De Portugezen waren zo gefrustreerd dat ze Agadir aan de Arabieren verloren hadden dat ze van El Jadida een zware vesting maakten. Zoals zo vaak met de gedachte om er een onneembare plaats van te maken. Om ook een lange belegering te kunnen doorstaan hadden ze een groot ondergronds waterbassin aangelegd. Bij toeval is dat een poos geleden weer gevonden. Zie de foto met de reflectie van de zuilen en de

gewelven in het water.

Uiteindelijk verdreef in 1769 sultan Sidi Mohammed de Portugezen.

Moskee Hassan II

Naar verluidt krijg je een extra mooi plekje in de moslimhemel als je op aarde een groot gebedshuis bouwt. Bij voorkeur uit eigen middelen. Koning Hassan II bouwde dus in Casablanca de grootste moskee ter wereld. Even buiten Saoedi-Arabië gerekend met Mekka en Medina. Maar dat zijn dan ook de allerheiligste moslimplekken.

In slechts 7 jaar tijd werd de moskee gebouwd. Grotendeels in op de oceaan veroverd land. Sinds 1993 kunnen hierin 25.000 mensen tegelijk bidden. Plus nog eens 80.000 buiten op het plein. We zijn er binnen geweest. Alles is groot. Alles is er ook in grote aantallen. Voor het gebed moeten de moslims zich ritueel wassen. Onder de moskee zijn dan ook enorm veel fontein en kranen.

De versieringen, het tegelwerk, het stucwerk, echt alles is tot in perfect detail uitgevoerd. Hoewel de gids niet wilde vertellen wat al dat moois gekost had, werd er wel een bedrag gefluisterd van 800 miljoen euro. Slechts vier keer zo veel als de bouw van de Opera in Amsterdam.

Yassin

Na de moskee zijn we met Yassin de stad in gegaan. Yassin studeert Engels en om dat te bekostigen geeft hij rondleidingen door de stad. Dat doet hij op een leuke manier. Behalve de geschiedenis van de stad, zijn stad, krijgen we ook een inkijkje in zijn mening over het land. Omdat hij komende zomer met een paar vrienden voor het eerst naar het buitenland gaat (Turkije), kwam het al snel op een vergelijking tussen Marokko en Turkije. Yassin heeft het idee dat Turkije een veel vrijer land is dan Marokko. Wij hebben daar zo onze twijfels bij. Als voorbeeld geeft Yassin twee zaken. Dus als moslim moet je zowel Allah als Koning Mohammed VI dienen. In Turkije staan die twee zaken (nog?) los van elkaar.

Uiteindelijk blijkt hij het ook allemaal niet zeker te weten. Hij houdt van bergen en was het liefst naar de Alpen gegaan. Maar daar krijgt hij geen visum voor. En Turkije is voor hem visumvrij. Zodoende dus.

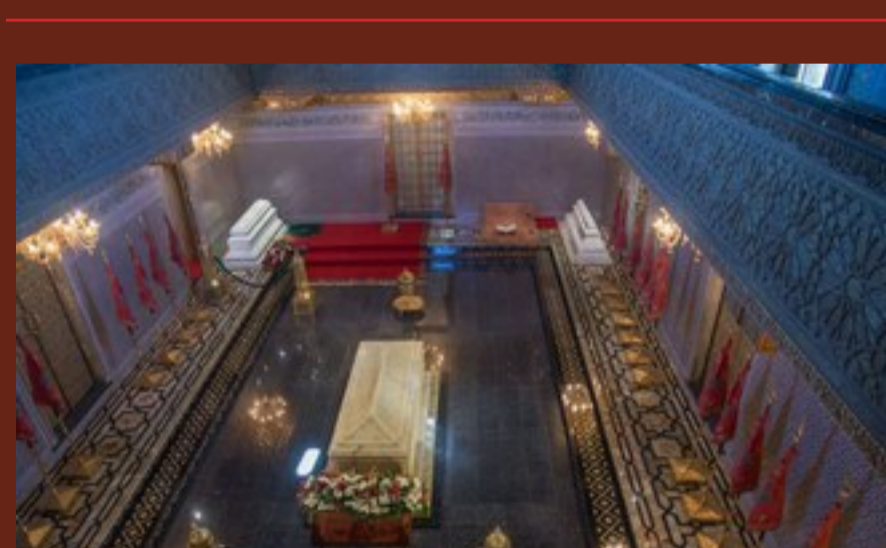
Volle kust

Marokko heeft duidelijk een ander ruimtelijk orderingsbeleid dan wij gewend zijn. Zeg maar gerust geen beleid. Dat betekent dat vooral aan de kust, zeker bij de grote steden, enorm veel gebouwd wordt.

Het lukt ons soms maar met moeite om een plekje te vinden. Maar we worden er steeds handiger in. Vooral daar waar kliffen zijn, wordt nog niet gebouwd. Want ook de Marokkanen wonen graag aan het water. En dan is een afstapje van 50 meter niet handig. Voor ons is dat een mooi uitzichtplatform.

Mausoleum Mohammed V

Koning Mohammed V wordt als de Vader des Vaderlands gezien. Hij was de eerste Koning na het vertrek van de Fransen en de Spanjaarden in 1956. Zijn zoon Hassan II heeft in Rabat een enorm mausoleum voor zijn vader gebouwd. Het is ontworpen door een Vietnamese architect en gebouwd door 400 Marokkaanse vaklieden. Ondertussen heeft ook Hassan II daar een plekje gekregen.

Het mausoleum ligt overigens naast de nooit afgebouwde grootste moskee ter wereld, de Hassanmoskee. De bouw startte in 1196, maar ligt nu al meer dan 800 jaar stil. De minaret is, half af en van des te staan alleen tientallen zuilen. Het idee was om een grotere moskee te bouwen dan toentertijd in Cordoba.

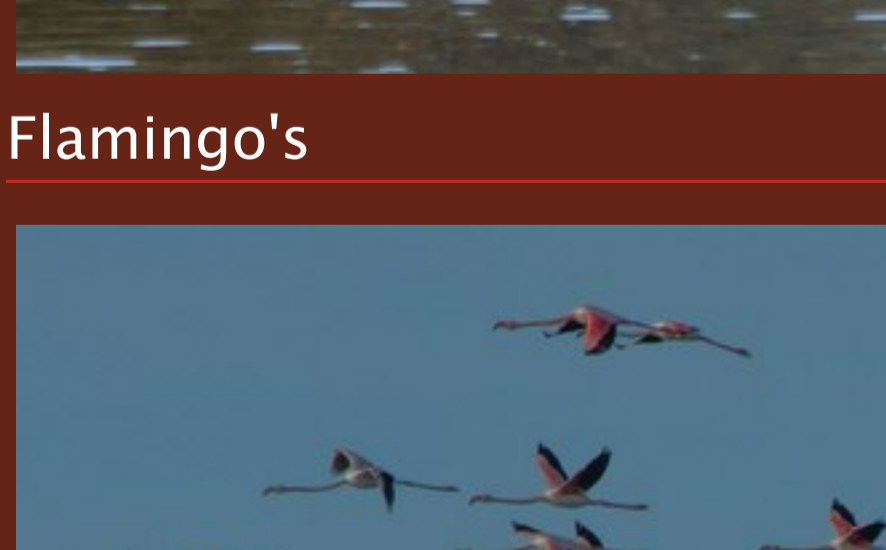
Witkopeend

Als het een Cock ligt, krijg je een logische naam. Zodat je aan de naam kunt zien hoe ie er uit ziet. Op de foto zie je dus wat Cock betreft de blauwswaveleend. Maar volgens Roelien's boekje is het de witkopeend.

Desalniettemin een bijzondere vogel. Qua uiterlijk vanwege de kleurcombinatie, maar ook vanwege de vorm. Een beetje ratterig zeg maar.

Flamingo's

We hebben weer een mooie lagune gevonden. Welliswaar in militair gebied met code rood, maar dat is vooral als het donker is. Al snel als we aan de oever staan, komt er een bootje. Met een Marokkaanse vogelbioloog. Hassan geeft hier al 30 jaar lang excursies. We stappen bij hem in de boot, telescoop en telescopen mee. Al snel zien we allerlei meeuwen en ook wat ganzen en aalscholvers. Maar het mooiste is een enorme groep flamingo's. Hassan weet precies waar ze zitten en waar ze weer zullen landen als ze even het luchtruim kiezen. Dit is een mooie toevalstreffer. Roelien's dag kan uiteraard

niet meer stuk zo.

BraVo vast

Tsjja. Het was nogal een bijzonder gebeure. Vastzitten. Meestal lukt ons dat regelmatig. Maar het woestijnzand was ons genadig en ook de wetlands hielden ons hoog en droog. Tot dit moment dus. We wilden naar een meertje. Vogels kijken uiteraard. En 2 meter vanaf het pad zakt de BraVo weg. Geen bomen om te lieren. Een tractor die pas vanavond in de buurt komt. Dus dan maar zelf aan de gang met krikken en rijplaten. Binnen de korste keren hebben we een publiek van een man of 10. Die ook hard meewerken. En zo staan we weer snel op het verharde pad. En heeft iedereen een leuke

herinnering.

Einde Marokko

Roelien probeert een leuke foto van Cock te maken. Dat valt niet mee. Voor Cock bestaat er maar één goede kant van de camera en dat is er achter.

Maar goed, aangezien het er nu toch de laatste dag in Marokko is, werkt Cock extra mee.

Tot de volgende keer!